

Baerne

In dit nummer o.a.:

- KPS, de voetbalclub van het paleis
- Hoofdstraat 19, de verdwenen villa
- Het bakhuisje van boerderij Ravenstein

Hét ware huis

Van Berkum Makelaars

Van Berkum Makelaars bv | Makelaars in en taxateurs van onroerende zaken
Nieuw Baarnstraat 93 Postbus 135 3740 AC Baarn | Lid NVM Wonen - BOG
telefoon (035) 541 84 45 | info@vanberkummakelaars.nl

Baerne

VAN DE VOORZITTER

De zomer is alweer zo goed als voorbij. Hopelijk heeft u allen een goede zomervakantie gehad. De zomer is overigens geen stille periode voor de HKB. Veel van onze vrijwilligers zijn ook in de zomer actief!

Op 17 juni jl. opende onze burgemeester, jhr. M. Röell, onze nieuwe expositie *Zand erover*, een tentoonstelling over begraven in Baarn door de eeuwen heen. Deze expositie loopt nog tot 16 oktober a.s. en toont aan dat de HKB meer is dan een verzameling van werkgroepen. In onderlinge samenwerking dragen zij bij aan het geschiedkundig bewustzijn van onze mooie gemeente!

Bestuurlijk staat er voor het najaar ook weer het nodige op de rol. Zo heeft de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen voor de ontwikkeling van een gemeentelijk erfgoedbeleid waarbij de lijst van monumenten in Baarn wordt vernieuwd. Voor de begeleiding hiervan wordt een klankbordgroep ingesteld met deelname van de HKB.

Verder heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de gezamenlijke huisvesting van *De Speeldoos*, *Openbare Bibliotheek* en *Volksuniversiteit* aan de Rembrandtlaan. Dit betekent dat de bibliotheek op termijn Hoofdstraat 1 gaat verlaten. In de vrijkomende ruimten zullen meerdere culturele organisaties worden gehuisvest. De HKB zal als één van de huidige huurders bij deze plannen worden betrokken, en dan zullen wij onze (te) krappe huisvesting inbrengen, alsmede de wens om te zijner tijd onze exposities op de begane grond te houden.

De HKB wordt steeds vaker gevraagd mee te werken aan activiteiten van andere organisaties. Zo werken wij mee aan een tentoonstelling in september a.s. in het *Kunsthuis* (het voormalige koetshuis in de Pekingtuin) in het kader van de Open Monumentendag met als thema 'Boeren, burgers en buitenlui'. Ook waren wij betrokken bij de laatste schooldag (vrijdag 18 augustus jl.) van de NBS in het oude schoolgebouw aan de Smutslaan.

Tot slot mag de jaarlijkse HKB-excursie niet onvermeld blijven. Op **16 september a.s.** - **verzamelen om 9.30 u bij het station** - heeft die als reisdoel Oranjestad Buren. Nu ik dit schrijf (eind juli) is de reis zo goed als volgeboekt. Geen wonder, want het programma staat garant voor een geslaagde dag!

Hartelijke groet, Jan Baerends

INHOUD

Van de voorzitter	65
KPS, de voetbalclub van het paleis	66
Giften tweede kwartaal 2017	77
Boekbespreking	78
Hoofdstraat 19, de verdwenen villa	84
Het bakhuisje van boerderij Ravenstein	90
Expositie	92
Rectificatie G. de Colignyschool	93
Metamorfozes Laanstraat	94
Colofon en agenda	96

*Foto omslag: De kampioen van de zomeravondcompetitie
1953 - Koninklijk Paleis Soestdijk. (coll. J. Juriëns)*

KPS, DE VOETBALCLUB VAN HET PALEIS

Langs de huidige weilanden tussen de Jachthuislaan en de Biltseweg stonden ooit duizenden voetbaltoeschouwers. Waar tegenwoordig paarden lopen, liepen toen oud-internationals als Abe Lenstra en Faas Wilkes. Zij speelden daar ter ere van de verjaardag van Prins Bernard tegen de amateurs van *Koninklijk Paleis Soestdijk* (KPS) en andere amateurclubs uit de regio.

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog nam het amateurvoetbal een grote vlucht. Veel voetbalverenigingen waren verbonden aan een bedrijf en begonnen als personeelsvereniging. Dat gold ook voor KPS.

door: Douwe van der Meulen

Begin april 1946 nam een aantal personeelsleden van paleis *Soestdijk* het initiatief om een eigen voetbalvereniging op te richten. De oprichtingsvergadering vond plaats op 17 april 1946 in de eetzaal van het logeergebouw achter de Koninklijke Stallen van Paleis Soestdijk. Tot de leden hoorden naast paleispersoneel ook personeel van Vliegdiens Koninklijk Paleis, basis Soesterberg, de veiligheidsdienst, de staf IKKI en van de Staf Inspecteur-Generaal der Koninklijke Landmacht (IGKL) *De Zwaluwenberg* in Hilversum.

In de statuten werd vastgelegd dat er niet op zondagen zou worden gesport. Het eerste bestuur bestond uit Barend Hoogeveen (voorzitter), J. Jurriëns (secretaris), P. de Koeijer (penningmeester) en J. van Heerde (algemeen commissaris). De jaarvergaderingen werden overwegend gehouden in het *Oranje Hotel* te Soestdijk.

Eigen onderkomen

Door het ontbreken van een eigen veld werd aanvankelijk gespeeld op het SEC-

veld aan de Schrikslaan in Soest. Met steun van prins Bernhard, de intendant van het paleis C. Dedel en het personeel van de timmerwerf *Bos en Duin* kwam er een eigen accommodatie. Het nieuwe veld lag tussen de Biltseweg en de Jachthuislaan. Het land waarop het voetbalveld is aangelegd was en is nog steeds eigendom van de koninklijke familie. Met hulp van de firma *Van Breukelen* werd een kleedlokaal met wasgelegenheid gebouwd en kwamen er een terras en een tribune. Achter het gebouw liep het Oude Grachtje.

Het clubhuis, met twee kleedkamers opgetrokken uit vierkante betonblokken uit het leger, werd na werktijd door de leden gebouwd. Binnen stonden twee gasflessen voor gasverlichting met kousjes. Met het spelen van uitgebreide Nederlaagwedstrijden door een twaalfstal verenigingen uit de omgeving werden de velden in gebruik genomen. Die wedstrijden werden veelal in de avond gespeeld, zodat veel mensen ze konden bezoeken.

KPS-veteranen in 1955, v.l.n.r.: Barend Hoogeveen (erelid en gewezen chauffeur van de koningin), G. Kruijf (timmerman), Hopskin (chauffeur), A. Hulleman (chef garage), M. Peeters (eerste chauffeur), W. van Rossum (eerste adjudant Z.K.H.), G. Zonderman (piloot Z.K.H.), F. v.d. Heuvel (eerste chauffeur), dr. F.A. de Graaff (particulier secretaris ZKH), R. van Ee (rijknecht). De waarnemende chef van de garage Paans ontbreekt op deze foto, aangezien hij te laat op het veld kwam (fotograaf onbekend).

Het clubhuis met tribune (archief J. Jurriëns).

De officiële opening van het sportterrein was op zaterdag 16 augustus 1947. Twee sterke eerste klasse clubs speelden die dag een erewedstrijd. Na afloop reikte prins Bernhard een beker uit aan de winnaars van de erewedstrijd en van de Nederlaagwedstrijden.

Het vinden van tegenstanders

Het afspreken met tegenstanders was geen probleem, zodra er telefonisch contact werd opgenomen en Paans opende met de zinsnede 'U spreekt met Paleis Soestdijk...'. KPS was daardoor een ge-

wild team om tegen te spelen. Het team werd nog wel eens onderschat, maar speelde redelijk goed, doordat vele jonge marechassees meededen. In de eerste vijf jaren werden twee elftallen geformeerd. Trainer van de twee teams was de heer Meeder. Het eerste elftal zou in die periode maar liefst 183 vriendschappelijke wedstrijden spelen. In deze tijd waren er ook wedstrijden voor junioren van KPS. In 1948 werd namens een damescomité een clubvlag overhandigd. Op het eerste lustrum kwam er tevens een kampioensvlag.

In het begin werd gespeeld in een shirt met daarop een V-vorm. Later zou vaak een oranje shirt worden gedragen, maar ook andere tenues kwamen voor.

Jaarlijks werd er gespeeld tegen de elftallen van Spakenburg, van *Philips* en ook tegen de op 1 mei 1931 opgerichte zustervereniging KSD (*Koninklijke Stallen Den Haag*). Na vijf jaar hingen zes bekens en vijftien medailles en lauwertakken in de prijzenkast. Er werd nimmer entree geheven, tenzij het spel een menslievend doel tot inzet had. In het tweede elftal speelden meest oudgedienden, desondanks werden zij begin jaren 1950 kampioen in hun afdeling.

De eerste wedstrijd in 1947 was tegen het personeel van de Baarnse garage *Van der Hoef* aan de Amaliaaan. Daarna volgde een duel tegen het personeel van de Staf Inspecteur-Generaal der Koninklijke Landmacht *De Zwaluwenberg* uit

Juni 1946. Het koninklijk gezin met de prinsessen Beatrix, Irene en Margriet volgen met belangstelling de wedstrijd KPS-Staf I.G.K.I. (archief J. Jurriëns).

Hilversum. Prins Bernhard had daar voor de oorlog zijn onderkomen. Voorzitter Jilles Paans was als oorlogsslachtoffer vanuit *De Zwaluwenberg* gedetacheerd op Soestdijk.

Op het SEC-terrein werd gespeeld om de eerste wisselbeker, beschikbaar gesteld door de toenmalige commandant, kapitein C.B.A.M. Schade. Tijdens het bestaan van KPS werd om diverse bekens gespeeld. Zo waren er de Nieuwenhuisbeker, de Clementsbeker en de Salomonsplaquette. De aanleiding tot het instellen van een beker was niet altijd even vrolijk. Nadat de aanvoerder van het eerste elftal van KPS, Theo Roland in 1962 jammerlijk om het leven was gekomen - op weg naar zijn militaire roeping, bij het spoorongeluk nabij Harmelen - werd de Theo Roland-wisselbeker beschikbaar gesteld voor vriendschappelijke wedstrijden.

Op 2 juli 1955 werd als hoogtepunt van de jaarlijkse sportdag van het pa-

1961: Defilee voorafgaand aan de sportdag. Voorop J. Paans met vlag (archief W. Paans).

leispersoneel gevoetbald tegen de oud-collega's van KSD uit Den Haag. Hierbij waren ook de prinsesjes Margriet, Irene en Beatrix aanwezig.

Regiowedstrijden

Paleis Soestdijk had een hele speciale band met Spakenburg. Veel medewerkers vanuit de huishoudelijke dienst kwamen uit deze gemeente. Ze stonden bekend om hun schoonmaak-kwaliteiten, oranjegezindheid en loyaliteit. Op 9 juli 1949 werd gespeeld tegen Spakenburg. Veel inwoners uit Bunschoten-Spakenburg gingen op de fiets naar Soestdijk, mede om koningin Juliana en prins Bernhard te zien.

Zeven jaar later werd tegen Spakenburg gespeeld als voorwedstrijd van het duel

Medaille (archief Spakenburg).

tussen de 'profteams' van Amsterdam en Fortuna '54. Die wedstrijd begon later, want de bal was zoek. Het leer plofte uiteindelijk op het veld neer. Uit een sportvliegtuigje.² Het veld werd overigens wel eens als landingsplaats gebruikt. Zo landden er in 1953, vanwege de watersnoodramp in Zeeland, vijf Engelse *hélicoptères*. De bemanningen werden ontvangen door prins Bernhard.³

Tot de tegenstanders behoorden ook andere teams uit de regio. Zo werd er jaarlijks tegen de *Vrienden van Zonnegloren* (VVZ) gespeeld en waren er wedstrijden tegen *Philips Phonografische Industrie* uit Baarn.

Zomeravondcompetitie

Door de KNVB was het zogenaamde wild voetbal streng verboden. In de Soester buurtschap 't Hart had een groep oudere jongens een clubje gevormd om te voet-

ballen op de zomeravonden, ze noemden zich de *Hart Boys*. Dit clubje en hun tegenstanders waren dus niet aangesloten bij de KNVB of de onderafdeling van Utrecht. De meeste spelers waren overigens wel lid van SEC dat toen zijn terrein nog had aan de Schrikslaan. SEC dreigde hen met schorsing als zij door zouden gaan. Het SEC-bestuur hoorde dat de buurtploeg in 1947 een wedstrijd zou spelen tegen KPS. De gemaakte groepsfoto leverde daarna het bewijs welke spelers van SEC aan wild voetbal deden.

In de eerste jaren waren in de directe omgeving weinig gelijkwaardige partners te vinden. Op de ledenvergadering in het *Oranje Hotel* werd in 1949 besloten aan de zomeravondcompetitie (ZAC) deel te nemen. KPS trad met twee elftallen toe tot de KNVB afdeling Utrecht in het district Hilversum en speelde de jaren daarna in de ZAC. Vervolgens werd een ve-

Het voetbalveld als landingsveld (archief J. Jurriëns).

Het elftal van KPS dat in 1951 kampioen werd van de zomeravondcompetitie. Knielend v.l.n.r.: R. van Soest, J. Jansen, R. ten Hove, G. de Ridder en Barend Hoogeveen. Staande v.l.n.r.: J. Wallenburg, A. van Beest, L. Koedam, Th. Roland, Joop Jurriëns en C. Koedam (archief J. Jurriëns).

teranenelftal opgericht. In het eerste jaar van de ZAC behaalde KPS in Loosdrecht het kampioenschap van district 't Gooi (1951) en plaatste zich daarmee voor het algeheel kampioenschap van de provincie Utrecht. Dit kampioenschap werd gespeeld tussen de vier kampioenen uit de districten Amersfoort, Hilversum, Utrecht en Zeist: *Erdal* (Amersfoort), *KPS*, *Heijbroek boys* (Utrecht) en *Gero* (Zeist). Op de velden van HVC op Birkhoven won KPS de finale met 4-1 van *Erdal* uit Amersfoort.

In 1952 werd het tweede elftal kampioen in zijn klasse. In 1953 werd KPS

kampioen in het district Amersfoort van de ZAC. In Amersfoort traden naast KPC aan: *Gooitax*, *KOG* en *PVCW*. Daarna bleven de kampioenschappen een aantal jaren buiten bereik.

In 1962 had KPS 53 leden en 124 donateurs. Het eerste elftal ontquam ternauwernood aan degradatie, doordat *VVZ* zich uit de zomeravondcompetitie terugtrok. Toch was er daarna ook opnieuw een sportief succes. In 1968 werd KPS kampioen in zijn klasse na een met 3-1 gewonnen beslissingswedstrijd tegen *Polynorm*. De strijd om het kampioenschap van Utrecht was tevergeefs...

Gezelschap met windhonden tijdens een sportdag (archief J. Jurriëns).

In 1971 degradeerde KPS na verlies tegen CBB vanuit de eerste klasse waarin altijd werd gespeeld. In 1973 werd door de winst op het bedrijfselftal van *Pon* uit Amersfoort ternauwernood degradatie naar de derde klasse voorkomen. Door de veroudering van de leden kwam in 1976 echter een eind aan het bestaan van KPS. De leden van de club gingen door als personeelsvereniging onder de naam AA '76, een verwijzing naar het AA-kenteken van de hofauto's.

Oud-internationals

Op of rond de verjaardag van prins Bernhard werd jaarlijks een wedstrijd gespeeld tussen oud-internationals en een amateurelftal uit de omgeving. De spelers werden gevraagd door de samensteller van het regionale team. Meestal was Prins Bernhard tegen het einde even aanwezig. Scheidsrechter Leo Horn floot meerdere van deze wedstrijden. Zo'n wedstrijd was soms de afsluiting van de sportdagen, soms met concours hippique of windhondenrennen.

De eerste sportdag ter ere van de verjaardag van de prins was op 3 juli 1954. In 1955 konden enkele prominente spelers en scheidsrechter niet worden afgezet doordat de heliocopter door mechanische problemen niet kon vliegen. Als vervanging werden vanuit een sportvliegtuig *Hunter*-sigaretten en de speelbal van de wedstrijd Amsterdam-Feijenoord uitgegooid. De ingestelde Prins Bernhard-beker ging dat jaar naar Feijenoord, de jaren erna zou de beker worden gewonnen door Fortuna'54 en Heracles. Het laatste elftal mocht de beker houden nadat ze hem driemaal achtereen wonnen.

In 1963 speelde een elftal met oud-internationals als Abe Lenstra, Faas Wilkes en Rinus Schaap tegen de beste amateurs uit Baarn en Soest. De oud-internationals wonnen met 4-1. Het jaar daarvoor had KPS na loting gewonnen. Scheidsrechter Biegelaar landde met een heliocopter, samen met Max Tailleur. Het geld dat de 1800 bezoekers bijeenbrachten was bestemd voor Tailleurs reuma-actie.⁴

De daaropvolgende jaren veroverden de oud-internationals steeds de Prins Bernardbeker.

Spektakel en excursies

Aan spektakel was geen gebrek tijdens deze sportdagen. Zo landden in 1971 per parachute Wim Veldhuizen met zijn springvriend Jaap Havekotte om in de rust de beker aan prins Bernhard te overhandigen.

In 1976 werd ter gelegenheid van de 65-ste verjaardag van prins Bernhard een voetbalwedstrijd gespeeld tegen oud-internationals. De wedstrijd werd voorafgegaan door een demonstratie parachutespringen. Bij de oud-internationals

speelde ook Abe Lenstra. KPS verloor de wedstrijd na het nemen van penalty's. Vaak werd er een excursie aan de wedstrijd gekoppeld. Zo werden bijvoorbeeld bezoeken gebracht aan *Van Puyenbroek Textiel* (Goirle), rijwielen en motorenfabriek *Gazelle* (Dieren), het militair elftal (Woensdrecht) en de *Nederlandse Droogdok Mij.* (Amsterdam).

Ledenblad

Nadat de marechaussee in januari 1947 de bewakingstaak van paleis Soestdijk overnam ontstond al gauw een toenadering tussen deze 'paleiswacht' en het personeel van het paleis. Op 7 december 1949 werd de *Sport Vereniging dis-*

Max Tailleur vertelt zijn nieuwste mop aan prins Bernhard (archief J. Jurriëns)

trict Utrecht der Koninklijke Marechaussee (SVDU) opgericht. Meerdere paleiswachten waren naast hun lidmaatschap van de SVDU tevens lid van KPS.

Op de KPS-jaarvergadering van 1953 werd besloten om over te gaan tot een gezamenlijke uitgave, genaamd 'Officieel orgaan van v.v. Koninklijk Paleis Soestdijk en Sportvereniging District Utrecht der Koninklijke Marechaussee' in de volksmond: de *K.P.S.'er*. Het eerste nummer verscheen op 30 april 1954, de verjaardag van Juliana.

Cover van het KPS-blad ter gelegenheid van het 15-jarig jubileum in 1969.

Redacteur van het eerste uur was J.A. Paans. De voorpagina werd ontworpen door de eerste adverteerder, NV Philips in Eindhoven. J.A.A. van den Berg van uitgeverij *Nova* uit Hilversum zorgde vanaf het begin voor de uitvoering van het blad.

Goede doelen

Naast voetbalwedstrijden werden er sport- en andere evenementen georganiseerd voor instellingen op humanitair terrein. In 25 jaar zou in totaal 45.000 gulden aan goede doelen worden ingezameld. Zo werd op 9 juli 1949 ter ere van het koperen huwelijksfeest van het Koninklijk Paar een sportmiddag georganiseerd. KPS verloor daarbij van Spakenburg. De opbrengst van deze wedstrijd samen met die van de returnwedstrijd leverde f 130 op voor de Rimboekistenactie van de NIWIN.⁵ Dit was een particuliere organisatie in Nederland, die zich inzette voor de welzijnszorg onder de militairen in Indië. Ook bij de return in Spakenburg waren koningin en prins als eregasten present. Een wat aangepast Spakenburgteam won met 4-2 en ontving uit handen van prins Bernhard de uitgelopen medaille. De opbrengst van deze wedstrijd was voor de *Bond van Nederlandse Oorlogsslachtoffers*.⁶ Andere goede doelen waren bijvoorbeeld het *Nederlands Astma Fonds* en *Bartiméus* in Zeist.

Feestavonden

Naast voetbal werden er ook andere gezellige activiteiten op touw gezet, zoals carnaval, sinterklaasfeest, puzzelritten, en sjoel- en klaverjasavonden in de marchausseekazerne. Het jaarlijks hoogtepunt was de feestavond met een inzameling voor een liefdadigheidsinstelling. Deze avond werd meestal georganiseerd door J.A. Paans.⁷

Het vastleggen van artiesten ging weer eenvoudig. Er werd dan een theaterbureau gebeld met de openingszin 'U spreekt met Paleis Soestdijk, met Paans...'

De eerste feestavond, in gezelschap van radiopersoonlijkheid Kees Schilperoort, werd op 29 november 1947 gehouden in hotel *Bosch en Duin* te Soest. De opbrengst van die avond ging naar het Nederlandse Rode Kruis.

Vanaf 1966 werden de feestavonden gehouden in zalencomplex *Astoria* in de Oranjestraat te Baarn. Hier was meer ruimte beschikbaar en het beschikte ook over een aangepast toneel. Na afloop was er bal onder leiding van Jac. van Es, die eigenaar was van een dansschool in de Parkstraat in Baarn. Deze avonden werden geanimeerd door optredens van prominente radio- en televisieartiesten als Toon Hermans (in zijn beginjaren) en Rens van Dorth. De hoofdprijs van de tombola was meestal een fiets van Gazelle. Na afloop was er soms een bal-masqué met meerdere orkesten.

Voorzitter Paans feliciteert Gerard Alblas met het winnen van de fiets. Rechts wvd. hoofdinspecteur Scholtenmeyer (archief W. Paans).

Feestavond 1949: Willy Walden en Piet Muyselaar als Snip en Snap (archief J. Jurriëns.)

Ontwapening op het KPS-veld

Het KPS-veld werd aan het eind van de oorlog ook voor een andere doel gebruikt. Vanaf 7 mei 1945 was het de taak van de Britse 49e Infanterie Divisie (bijgenaamd de *Polar Bears*) om de Duitse eenheden in de Eemregio te ontwapenen. Dit gebeurde op de KPS-velden. De Britse staf hield hoofdkwartier in hotel *Trier*, op de hoek Praamgracht/Amsterdamsestraatweg. Spoedig lagen her en der stapels wapens, munitie en uitrustingstukken. Op 10 mei 1945 ging het mis toen een trekker met een aanhangwagen vol oorlogstuig arriveerde. Bij het uitwerpen van de spullen ontplofte een op scherp staande mijn. Volgend op de enorme explosie werden 13 Britse militairen gedood en 6 raakten zwaargewond. De Engelsen van het *Leicester Regiment* werden begraven op de Noorder Begraafplaats in Hilversum.

Met dank aan Eric van der Ent, RTV Baarn, groenegraf.nl, R. van Hal, J. Jurriëns, H. Kruiswijk, W. Paans en vele anderen.

Bronnen

Jubileumnummers van *Officieel orgaan van de v.v. Koninklijk Paleis Soestdijk en Sport Vereniging District Utrecht der Koninklijke Marechaussee*. www.verdwenensoest.nl, Soest, 1 maart 2000.
Mos, Richard: 'Oorlogstragedie te Soestdijk zonder monument', VZTS 34-3.
Jaargangen *Soester Courant* in Archief Eemland *SV Spakenburg 60 jaar, jubileumboek 1990*

Noten

1. *Utrechtsch Nieuwsblad* d.d. 04-07-1955.
2. *Algemeen Handelsblad* d.d. 04-07-1955.
3. *De Tijd* d.d. 17-02-1953.
4. *Het Vrije Volk* d.d. 09-12-1963.
5. *Leidsche Courant* d.d. 11-07-1949.
6. *SV Spakenburg 60 jaar, jubileumboek 1990*, pag. 31.
7. Paans zou in 1970 worden onderscheiden met de gouden KNVB-speld voor zijn inzet voor de KPS.

Baerne

GIFTEN TWEEDE KWARTAAL 2017

Dit kwartaal is de schat van de Oudheidkamer met 24 objecten uitgebreid. Daartussen bevinden zich 10 promotieartikelen, 5 boeken en 4 kledingstukken. Op onderstaande foto ziet u een selectie van de recente giften, in willekeurige volgorde. Wij danken de gulle gevers van harte!

Mocht u van zins zijn om op te ruimen en treft u tijdens die actie spullen aan die van Baarnse afkomst zijn of die een Baarns gerelateerd thema hebben? In de collectie van de OHK zullen ze een goed tehuis vinden.

*Grote reclamefoto's Van der Heijden Electra;
ballpoint Baarnsche Courant;
rond wit blikje met peper-
munt van de Baarnsche
Courant; rond etuije voor
fietscomputer, van Arnold van
Eijnden;
Delfts blauw ovalen wand-
bord gegeven aan A. de
Graaf t.g.v. de 80e verjaar-
dag van Prinses Juliana 30-
4-1989;
beker t.g.v. 25 jaar regerend
vorstin Koningin Juliana
1948-1973;
witte slagspet en dito sla-
gersjas van C1000;
Floralia Vereeniging Baarn
1905-1925:
houten kast met glazen deur,
zwart vaandel, draagstok,
draagriem met houder;
goud/roodkleurige stola
behorende bij toga van een
predikant van de Pauluskerk
Baarn;
blauwe boerenoverall.*

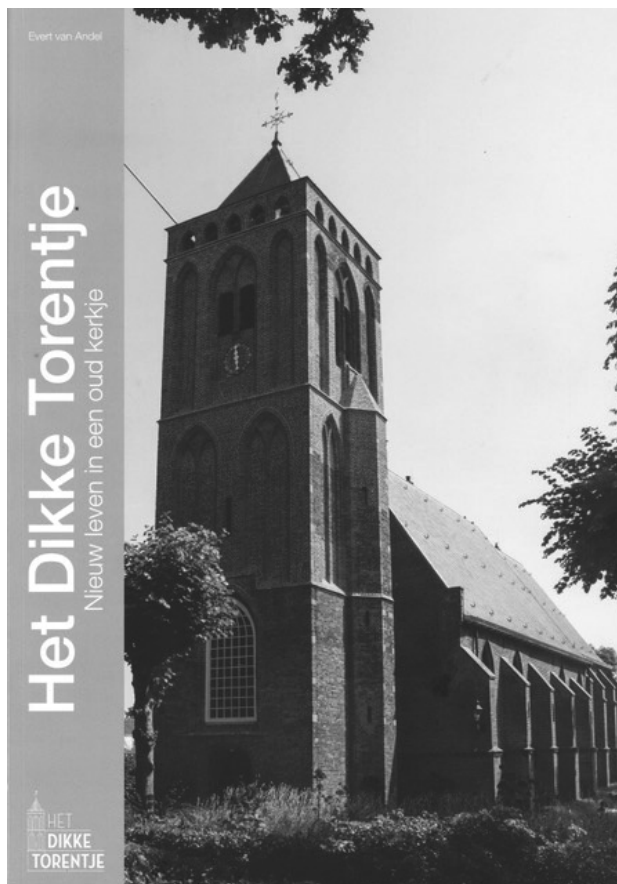
BOEKBESPREKING: HET DIKKE TORENTJE

Zoals veel kerken in Nederland werd de Pieterskerk van Eemnes-Binnen begin deze eeuw overtuilig voor de eredienst. De kerk werd door de Hervormde Gemeente Eemnes in 2011 verkocht aan een groep particulieren die het pand onder toezicht van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft gerestaureerd. Evert van Andel, lid van de Historische Kring Eemnes, heeft over de geschiedenis en de restauratie van de kerk een boek geschreven met als titel *Het Dikke Torentje*.

door: Jan Baerends

Wellicht vraagt u zich af waarom in de *Baerne* bij dit boek over nieuw leven in een oude Eemnesser kerk wordt stilgestaan. Welnu in deze rubriek willen we boeken over Baarn en de regio bespreken. En in dit geval is er nog een bijzondere aanleiding. Eemnes-Binnen ook wel Eemnes-Binnendijk genoemd viel tot 1439 onder de stad Eembrugge en de kerkelijke grens van het kerspel Binnendijk lag in het zuiden ongeveer ter hoogte van de latere buitenplaatsen *Drakenburg* en *Groeneveld*, nabij het tolhuis bij het huidige *Greenfields* en liep via Zandvoort (bij Baarn) richting Eembrugge. Dat maakt het van oudsher een kerk op Baarns grondgebied.

Het boek in A4-formaat telt bijna 100 pagina's. Het is mooi vormgegeven en rijk geïllustreerd met foto's.

In overzichtelijke hoofdstukken worden de vele facetten van de geschiedenis van de kerk en de restauratie gegeven. Zo wordt ingegaan op de bouw van de kerk, waaraan in 1439 werd begonnen. Wanneer de kerk precies in gebruik is genomen is niet helemaal duidelijk, maar in het Vaticaanse Archief wordt in een aantekening van 29 mei 1444 Johannes Andreasz als de priester van de nova *Sancti Petri*, de nieuwe Sint Pieterskerk van Binnendijk genoemd.

Verder wordt in afzonderlijke hoofdstukken stilgestaan bij de luidklokken, het uurwerk, de orgels, de kansel en kerkbanken, een gedenksteen, de kerk- of gerechtskist. Uiteraard wordt ook uitgebreid ingegaan op de brand in juni 1921, waarbij de kerk geheel uitbrandde. Alleen de muren stonden nog overeind. Het Dikke Torentje bleef gelukkig gespaard. De brand was ontstaan in de dicht bij de kerk gelegen herberg *Het Roode Kruis*. Opspattende vonken sloegen onder de leien waardoor de houten betimmering van het dak van de kerk vlamvatte. In 1922 kon de herstelde kerk weer in gebruik worden genomen. Voor de kerkdiensten in de restauratieperiode had de gemeente Baarn het gymnastieklokaal van de Westerschool ter beschikking gesteld.

Tot slot wordt ook ingegaan op de herbestemming van de Pieterskerk. De kerk is nu in gebruik als trouw- en vergaderlocatie. Een mooi voorbeeld hoe een fraai cultureel erfgoed een duurzame herbestemming heeft gekregen.

Het boek is een uitgave van Het Dikke Torentje B.V. en uitsluitend verkrijgbaar bij de Historische Kring Eemnes. Prijs € 20,- (excl. verzending). Het boek is ook te raadplegen in de bibliotheek van de Historische Kring Baerne

Redacteuren gezocht!

U heeft de oproep al een paar keer voorbij zien komen, maar de redactie van dit blad is nog steeds naarstig op zoek naar redactieleden of mensen die het leuk vinden om incidenteel een artikel aan te leveren over een onderwerp dat raakt aan de geschiedenis van Baarn, Eembrugge of Lage Vuursche. Het mag gaan over iets uit een ver verleden of uit de recente geschiedenis, over een familie, gebouw, persoon of bedrijf.

Heeft u zelf interesse om het resultaat van uw onderzoek te delen of kent u iemand die graag onderzoek doet en daarover wil schrijven? Stuur u dan een bericht naar: redactie@historischekringbaerne.nl.

Uw oude of nieuwe huis meesterlijk geschilderd?

SCHILDERSBEDRIJF

u.d. Horst

CANTONLAAN 1 - 3742 CH BAARN
TEL. (035) 542 28 93 - FAX (035) 543 02 58

Voor Baarn en omstreken van oudsher bekend

Welkom bij Eethuys-Cafe "De Generaal"

Eethuys-Cafe "De Generaal" is gesitueerd in het stijlvolle monumentale pand uit 1870 dat in haar oorspronkelijke functie jarenlang dienst heeft gedaan als station Baarn, inclusief wachtkamer voor de Koninklijke familie. Het restaurant grenst aan het populaire wandel- en fietsgebied het Baarnsche Bos en is gemakkelijk bereikbaar met de trein of de auto (parkeren gratis).

Dagelijks geopend

Eethuys-Cafe "De Generaal" is dagelijks geopend vanaf 10:00 uur. De keuken is vanaf 12:00 uur geopend, waarna het ook mogelijk is om uit de zeer gevarieerde menukaart te bestellen.

Groot terras

Het restaurant beschikt over twee ruime zalen en een groot terras. In de zomer is het mogelijk, zolang het weer het toelaat, om buiten te dineren. Reserveren is niet noodzakelijk maar wordt echter wel aangeraden.

Wij staan u gaarne telefonisch te woord voor verdere vragen of reserveringen Eethuys-Cafe "De Generaal", Lt. Generaal van Heutszlaan 5, 3743 JL Baarn - Tel: (035) 5421784.

juwelier
van doorm

Al vier generaties liefde voor 't vak.

Brinkstraat 14-16 3741 AN Baarn Tel: 035-5413107
info@juweliervandoorm.nl www.juweliervandoorm.nl

ZANDVOORTWEG 1A
3741 BA BAARN
TELEFOON: 035 541 2063

Eemnesserweg 12, postbus 97, 3740 AB Baarn
Telefoon: (035) 541 33 21, telefax (035) 541 81 53
E-mail: info@debaarnsenotarissen.nl

PLEZIERIG LEVEN, ZORGELOOS WONEN

DANKZIJ ONS ZORGHOTEL
KUNT U EVEN 'PROEFWONEN'

Welkom bij Huize Brandsen. Een sfeervol woon-zorghuis en zorghotel midden in het gezellige en groene Baarn. Hier geniet u van professionele levensloopbestendige zorg, ruime appartementen en een levendige sfeer. Een zorgindicatie is niet noodzakelijk. Zo wordt verzorgd wonen zorgeloos leven. Zie www.huizebrandsen.nl

HUIZE • BRANDSEN
verzorgd wonen

Koningweg 2, 3743 EV Baarn 035 541 3055 info@huizebrandsen.nl www.huizebrandsen.nl

APOTHEEK JULIUS

Sinds 1886

M.A. Smulders - de Jong apotheker

UW GENEESMIDDEL ONZE ZORG

Laanstraat 26, 3743 BG Baarn

Telefoon (035) 5412432

Fax (035) 5421021

E-mail apotheekjulius@ezorg.nl

www.apotheekjulius.nl

AL 35 JAAR STERK IN:

- TAPIJT
- LAMINAAT
- GORDIJNEN
- VITRAGE
- RAAMDECORATIE
- MEUBELSTOFFERING
- BEDDEN
- BOXSPRINGS
- DEKBEDDEN EN KUSSENS
- BEDTEXTIEL

VAKKUNDIG,
ERVARING, SERVICE EN
EEN DESKUNDIG
ADVIES

DE WOON- EN SLAAPSPECIALIST VAN BAARN E.O.

jan buis

NIEUWSTRAAT 24-27, 3743 BK BAARN

WONEN: TEL. 035-5412600

SLAPEN: TEL. 035-5413076

Baerne

HOOFDSTRAAT 19, DE VERDWENEN VILLA

Lange tijd stond er rechts van de Openbare Bibliotheek een statige villa. Het gerucht ging dat het een van de oudste panden van Baarn betrof dat zelfs uit de 18e eeuw zou stammen. De laatste decennia raakte het ernstig verwaarloosd en medio 2015 trof de sloophamer de villa en ook het pand ernaast, de voormalige horecagelegenheid *Onder de Linden*. Op deze plek is inmiddels een nieuw complex verschenen waar de bewoners deze zomer hun intrek hebben genomen. Een leegstand pand, zeker van de omvang van Hoofdstraat 19, voedt de verbeelding. Wie woonde er het laatst, wie heeft het laten bouwen, hoe zag het er van binnen uit? De antwoorden waren niet eenvoudig te vinden, maar onderstaand leest u het resultaat van de speurtocht.

door: Henriëtte Beuk

De Hoofdstraat anno 1870: Meester van Merkesteyn met zijn leerlingen van de dorpschool. De grote villa met balkon is niet het voormalige pand Hoofdstraat 5 (later 19), maar een deel van het gemeentehuis dat er links van stond. De voorloper van Hoofdstraat 19 staat verborgen achter naastgelegen panden.

De oudste kadasterkaart, daterend van 1832 laat zien dat het perceel met huis en erf (2 roeden en 20 ellen groot) en de achterliggende tuin (7 bunder en 20 ellen) destijds in handen was van weduwe Van Eijk. Zij was ook de eigenaresse van het huis en een tuin (bouwland) aan de noordwestzijde van de Brink, haaks op het *Schoutenhuis* staande. Dit laatste pand wordt later bekend als villa *Adrichem* en moest op een gegeven moment plaats maken voor een verbreding van de Eemnesserweg.

Het pand aan de Hoofdstraat wisselt in de 19e eeuw vaak van eigenaar. Vanaf 1850 had buurman Jan Andries van Dapperen (1797-1859) het in bezit. Van Dapperen was huisleraar en sinds 1818 onderwijzer van de dorpschool. Hij trouwde in 1820 met de Franstalige Louise Henriette Sandoz (1798-1871) die als gouvernante van de familie Meijer in Baarn terecht was gekomen. Zij namen leerlingen in huis en hadden zo sinds 1832 de leiding over een kostschool.

Vanaf 1877 behoort de villa toe aan Hendrik Velaars, de logementhouder op de hoek van de Brink. Zijn drie dochters erven het pand met een iets minder grote tuin en verkopen het aan Albert Govert Reede (1832-1907), emeritus predikant. In het kadaster staat ten tijde van de aankoop in 1901 op het perceel een huis met atelier en tuin geregistreerd. Blijkens de aantekeningen in het kadaster zijn de gebouwen tussen 1901 en 1902 afgebroken. De dominee woont eerst op de Stationsstraat en verhuist op een gegeven moment naar

de Hoofdstraat, maar vertrekt al in april 1903 naar Utrecht. Het perceel wordt dan verkocht met daarop een huis met tuin. Het lijkt erop dat 1902 het bouwjaar moet zijn geweest van de ons bekende villa.

Het huis van de veearts

Gerrit Daams (*Epe, 1871) was een zoon van grutter Herman Daams, maar zijn grootvader Gerrit Daams was geneesheer (in Loosdrecht), net als de drie broers van Herman (Jan, Lucas en Gerrit). Het medische vak zat dierenarts Gerrit dus in de genen. Hij was in 1894 al werkzaam als veearts in Baarn, getuige de advertentie in *De Eembode* op 13-1-1894: *G. Daams, rijksveearts Baarn, 's maandags en donderdags tussen 10 en 11 uur te spreken in logement De Koophandel*. Dit logement was gevestigd in Soest.

Negen maanden later verhuist hij met zijn spreekuur naar de hoek Laanstraat/Nieuwstraat, tegenover de heer Boering. Ook daaraan wordt een advertentie in *De Eembode* gewijd. Op 27-9-1894 wordt Daams benoemd tot gemeentevaearts. Hij trouwt het jaar daarop met Hendrica Wilhelmina Christiena Jacoba Broersma (*Hilversum, 1871) en het stel wordt een jaar later verblijd met de komst van zoon Herman Gerrit. In 1903 betreft het gezin het pand aan de Hoofdstraat. Of hij daar ook praktijk heeft gehouden, heb ik niet kunnen herleiden.

Een jaar na het losbreken van de Eerste Wereldoorlog wordt Daams benoemd als directeur van de het gemeentelijk

bureau voor levensmiddelenvoorziening.¹ Het bureau is gevestigd in het Sint Nicolaasgebouw, gelegen naast de woning van Daams. Maar vier maanden later vraagt Daams al om eervol ontslag, de reden wordt niet toegelicht in de krantenberichten. Misschien pasten de werkzaamheden toch niet bij het leven van een veearts die op stel en sprong boeren en hun vee te hulp moest schieten.

In juli 1933 komt de echtgenote van Daams te overlijden en in december van datzelfde jaar wordt G. Daams ontslagen als gemeenteveearts: er hadden zich meerdere veeartsen in de gemeente gevestigd waardoor de bestaansgrond van de functie was komen te vervallen. Maar Daams is het niet eens met het ontslag en spant enkele maanden later een zaak aan tegen de gemeente om ontslag te voorkomen. Na 39 jaren dienst een ontslagaanzegging binnen 14 dagen, dat is ook niet fatsoenlijk te noemen. Het aanvechten van het ontslag heeft als resultaat dat de gemeente Baarn hem als volgt uit zijn functie ontheft:

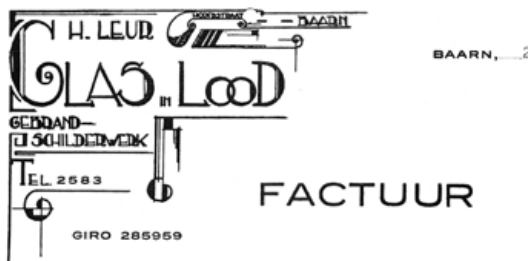
Gemeente Baarn verleent eervol ontslag aan G. Daams, als keuringsarts, hoofd van dienst en directeur van het slachthuis, m.i.v. 1 april 1934.

De villa aan de Hoofdstraat wordt in 1935 verkocht aan George Martin Boers. Daams verhuist naar Tromplaan 1a en overlijdt in 1938, zijn tweede echtgenote Louisa Mol blijft als weduwe achter.

Atelier Leur

In 1937 wordt de nieuwe eigenaar George Antoine Joseph Leur, glasschilder te Bussum. Hij heeft 7/10 in eigendom en de rest is verdeeld over zijn vier kinderen, waaronder zoon Henri (Hans) die in het huis gaat wonen en er zijn atelier inricht.

George Leur (*Amsterdam, 1865) is kantoorbediende ten tijde van zijn huwelijk in 1896 te Amsterdam met Elisabeth Helena Hoogendorp (*Nieuwer-Amstel, ca. 1877). Het gezin is wisselend woonachtig in Schaarbeek (BE) en Amsterdam. Eind 1915 komt George met vrouw en kinderen en zijn Belgische moeder Henriëtte Susanne Marie de Bie (*Antwerpen, 1850) naar Bussum om zich aldaar te vestigen als kunstschilder en glazenier. Hij is een autodidact kunstenaar. Zoon Laurent Jules Marie (*Amsterdam, 1902) wordt ook opgeleid als glazenier, zoon Hans (*Amsterdam, 1907) heeft echter andere plannen en volgt een studie voor architect. Eind jaren 1920 waren het echter dermate

Logo van H. Leur Glas in Lood, gebrand schilderwerk.

Hans Leur aan zijn werktafel.

slechte economische jaren dat er voor hem geen droog brood te verdienen viel in de bouwwereld. En dus volgt Hans de voetsporen van vader en broer in het glazeniersvak. Maar dat bleek geen makkelijk opgave. Gewoonlijk duurt het tien tot twintig jaar voordat je een volleerd glazenier bent, afhankelijk van je eigen handigheid.

Begin januari 1937 trouwt Hans met Leonora Clasina Verlinden (*Slotervaart, 1908), zij was onderwijzeres aan de Bussumse Emmaschool. Hij start zijn eigen atelier in Baarn op de eerste verdieping aan de voorzijde van het pand aan de Hoofdstraat, destijds getooid met nummer 5. Hans bekwaamt zich zodanig in het glazeniersvak dat hij grootmeester wordt. Hij leidt veel jongemannen op en werkt samen met monumentaal kunst-

naar Abraham Petrus Stokhof de Jong die in Soest woonde. Stokhof brandt die zelf het glas voor zijn ontwerpen en die worden op tabletten in de juiste volgorde gelegd en overgebracht naar Atelier Leur. Hans snijdt dan het glas op maat en zet de stukken in een loodverbinding. Bij het plaatsten van het gebrandschilderde raam worden de panelen met el-

kaar verbonden via een zware lood- of metaalverbinding. Als alle panelen klaar zijn, verzorgt Leur de verzending, alles goed ingepakt in houten kratten.²

De houten kratten voor het verzenden van de raampanelen blijken ook goed van pas te komen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een oud-leerling van Leur wist te vertellen dat Hans actief was geweest in het verzet en dat menig glas-in-loodraam naar Spakenburg werd verzonden om weer terug te komen in het gezelschap van flinke porties vis.³

Drie kunstwerken van Stokhof zijn in opdracht voor een plek in Baarn gemaakt : in conferentieoord Drakenburg, in zorgcentrum Nieuwenoord en in de pastorie van de Sint Nicolaaskerk aan de Kerkstraat. Alleen het raam van de pastorie is daarvan overgebleven, het is alleen verhuisd naar de dagkapel.⁴

Het einde van Atelier Leur

In 1956 overlijdt vader George en neemt Hans de Bussumse zaak over met als standplaats Baarn. Voor zijn eigen zaak is echter geen opvolger beschikbaar. Hans overlijdt rond 2000 en de villa wordt aan haar lot overgelaten.

Tijdens mijn onderzoek kwam ik in Bussum terecht omdat daar nog een kleinzoon van Laurent Leur (de broer van Hans) zou wonen. Op goed geluk stapte ik de *Eerste Bussumse Glashandel* (anno 1928) binnen, waar de hartelijke Portugese eigenaar Fernando Codinha

mij verraste met het volgende verhaal: de dochter van Hans, Inge, had hem in 2006 benaderd met het verzoek om het atelier van haar vader te bekijken. Hij mocht meenemen wat hij wilde, zij stelde er enkel prijs op om het glas-in-loodraam van de voordeur te behouden. Condinha nam een fotograaf mee en trof het huis aan alsof de eigenaar even de deur uit was gegaan om een boodschap te doen. In zijn winkel hangt een prachtig zelfportret van George Leur à la Rembrandt en hij heeft veel antiek glas en gereedschappen overgenomen. Fernando heeft zijn eigen zaak gekocht van twee generaties Regnault, de winkel in de Bussumse Kapelstraat is in het verleden dus niet verbonden geweest met George en Laurent Leur.

Met dank aan de heren Fernando Codinha en Johan Kole.

Beeld

Afkomstig uit de collectie van HKB.

Bronnen

Archief Eemland

Archief HKB

Archief Stichtse Venen

Centraal Bureau voor Genealogie, cbg.nl

Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Brouwer, G: 'Abram Stokhof de Jong, glazenier' in *Baerne* 3-2004.

Stokhof de Jong-Sinnige, A. en A. van Dooren: *Leven en werken Abraham Stokhof de Jong – monumentaal kunstenaar* (1999).

Scheen, P.A. : *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars (1750-1950)*.

Noten

1. Als gevolg van de handelsbelemmeringen ten tijde van de Eerste Wereldoorlog werden vele goederen schaars en ontstonden problemen met de voedselvoorziening. Er werd gehamsterd en prijzen werden opgedreven. De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel stelde maximum prijzen vast voor veelgevraagde levensmiddelen, grondstoffen voor de productie ervan, huishoudelijke artikelen en brandstoffen. De minister machtigde de burgemeesters om tegen ontduiking van maximum prijzen op te treden middels

in beslag name en ter beschikking stelling van de goederen aan de bevolking (via de distributie) of bedrijven. Een en ander werd geregeld bij de Wet van 3 augustus 1914 'Aanvulling op de Ontheiningswet 1851, ter voorkoming van vasthouding en prijsopdrijving van waren', en later aangevuld met de Distributiewet 1916.

2. *Leven en werken van Abraham Stokhof de Jong*, pag. 18.

3. E-mailcorrespondentie met Johan Kole, glazenier te Zeist.

4. *Baerne* 3-2004.

De verwaarloosde villa rond 2000.

Baerne

HET BAKHUISJE VAN BOERDERIJ RAVENSTEIN

Bij de boerderij *Ravenstein* op het landgoed *Groeneveld* staat sinds jaar en dag een klein huisje waarover een voormalig bewoner van de boerderij zijn herinneringen heeft opgeschreven. In onderstaande bijdrage kunt u lezen wat zich zoal in dat huisje heeft afgespeeld.

door: Jaap Meijers

Mijn grootouders kwamen in 1905 op de boerderij (bouwjaar 1766) te wonen en pachtten het bedrijf toen van baron Taets van Amerongen. Het bakhuis werd van oudsher gebruikt voor het bakken van het brood. Het fornuis stond in de linkerhoek met een hoge gemetselde schoorsteen en werd gestookt met tak-

kenbossen. In 1930 zijn mijn ouders getrouwd en mijn moeder gebruikte het bakhuisje ook om er de was te doen en kaas te maken. Toen mijn zus Bep in 1932 werd geboren kwam de eerste *Miele* wasmachine daar te staan die nog een poos in de tuin heeft gestaan, 'van goed eikenhout gemaakt'.

Boerderij Ravenstein met rechts het bakhuisje.

De entree van het bakhuisje bestond altijd uit een onder- en bovendeur.

In november werd altijd een varken geslacht. Het fornuis in het bakhuisje werd dan opgestookt om water tot aan de kook te brengen zodat het haar van het varken gekrabbt kon worden. Als we uit school kwamen hing zij aan de 'leer' om gekeurd te worden. Dan kwam Vermeulen, directeur van het slachthuis, het varken stempelen ter goedkeuring. Wat weer werd bezegeld met een borrel en sigaar.

Later werd er nog een koelbak in gemetseld voor 5 bussen melk om de melk van zondagmiddag te koelen met koud water. Ik herinner me nog van 65 jaar geleden dat boven die koelbak nog een douche-emmer hing. Daar goot je warm water in en dan kon je er 5 minuten onder staan.

In 1976 kwam de grootste verbouwing: de melktank werd aangeschaft en de deur in het bakhuis ging eruit, daar kwam de spoelbak met een raam erboven. Vroeger konden beide zijramen opzij geschoven worden in een houten wand voor heel veel frisse lucht. Om de melktank te plaatsen ging het linkerraam eruit en een deel van de muur. Daar kwam de zijdeur voor terug. Er werd een tweedehands deur gekocht van de gebroeders De Ruiters bij de sloop van het ziekenhuis voor f 50.

In 1992 stopten wij met het melkveebedrijf en ging de tank eruit aan de voorkant, waarop er een paar openslaande deuren geplaatst werden. Tot 2005 hebben wij het huisje gebruikt als prieel, 's

zomers zaten wij daar vaak om een kopje koffie of thee te drinken.

EXPOSITIE 'SINT NICOLAAS EN BAARN'

Op 21 oktober a.s. wordt de expositie *Sint Nicolaas en Baarn* geopend door Frits Booy. Er wordt uitgebreid aandacht geschonken aan de betrekkingen tussen Sint Nicolaas en zijn feest met het dorp Baarn, maar ook aan de algemene aspecten van dit feest. Wat Baarn betreft, komen aan de orde het gemeentewapen, de Paulus- en de Nicolaaskerk, de sinterklaasintocht en sinterklaasetalages en -advertenties. Daarnaast wordt er ingegaan op de volgende vragen: Wie is Sinterklaas eigenlijk? Hoe heeft het sinterklaasfeest

zich ontwikkeld? Waar komt de zwarte bediende vandaan? Waarom krijgen en geven we speculaaspoppen, pepernoten, chocoladeletters, gedichten en surprises?

Aan de hand van vele foto's, spotprenten, advertenties, kinderboeken, centsprenten, spellen en andere voorwerpen worden talrijke aspecten betreffende Sint Nicolaas en zijn feest getoond en uitgelegd. Het belooft een informatieve, gevarieerde en kleurrijke tentoonstelling te worden.

Toegang tot de tentoonstelling is gratis, u bent van harte welkom in de Oudheidkamer in de kelder van de bibliotheek aan de Hoofdstraat. De openingstijden zijn, als vanouds, woensdag van 14-16.00 u en zaterdag van 11-13.00 u.

**SINT
NICOLAAS
EN
BAARN**

DE NIEUWE EXPOSITIE VAN DE
HISTORISCHE KRING BAERNE

21 OKTOBER TOT 6 DECEMBER 2017

OPEN: WOENSDAG 14.00-16.00 U.
ZATERDAG 11.00-13.00 U.
HOOFDSTRAAT 1A (ONDER DE BIBLIOTHEEK)
WWW.HISTORISCHEKRINGBAERNE.NL

RECTIFICATIE EN AANVULLING G. DE COLIGNYSCHOOL

Baerne-lezer Johan Hut wees de auteur op enkele onvolkomenheden in het artikel over architect David Zuiderhoek en de Gaspard de Colignyschool in de vorige editie (juni 2017) van de Baerne. Onderstaande ter verduidelijking.

door: Marjo Stam

Zo schreef ik over het bestuur van de *Verenigde Eemschool met de Bijbel*, dit moet echter zijn: het bestuur van de *Vereniging 'Een school met de Bijbel'*. Hieronder vielen de *Koningin Wilhelminaschool* en later ook de *Gaspard de Colignyschool*. In voetnoot 2 gaf ik aan dat ook de *Amalia-Astroschool* onder het bestuur van deze vereniging viel. Dit is onjuist.

De *Amalia-Astroschool* viel, samen met de *Guido de Bresschool*, onder de *Hervormde Schoolvereniging*. In een krantenknipsel (18-05-1966) stond te lezen dat beide schoolbesturen (dus gereformeerd en hervormd) 'hebben besloten met ingang van het schooljaar 1966–1967 gezamenlijk een Christelijke school te stichten in de zg. Noord-Westwijk van Baarn'. In verdere bronnen heb ik die gezamenlijkheid niet kunnen vinden. De *Vereniging 'Een school met de Bijbel'* wordt steeds genoemd als initiatiefnemer en gesprekspartner.

Verder schreef ik dat de *Koningin Wilhelminaschool* vanwege ruimtegebrek onderdak zocht en vond in de (openbare) *Koningin Julianaschool*. Dat is op zich correct: al in 1958 kampte de *Wilhelminaschool* met ruimtegebrek en werd er één klas ondergebracht in de *Julianaschool*. In dat-

zelfde jaar verzocht het schoolbestuur al aan het college om ruimte toe te zeggen voor de stichting van een Lagere School en een Kleuterschool in de Noord/Noordwestwijk. Het uiteindelijke nieuwe schoolgebouw werd pas tien jaar later, in 1968, opgeleverd. In de tussentijd bleef de *Wilhelminaschool* gebruik maken van lokalen in de *Julianaschool*. In het schooljaar 1966-1967 wordt gestart met de nieuwe (voorlopig 3-mans) school., waarvoor in juni 1966 de heer J.J.M. Melissen tot hoofd van de school wordt benoemd. Aanvankelijk startte deze 'nieuwe school' in de *Koningin Wilhelminaschool*, maar die noodoplossing bleek al snel niet te voldoen, zodat er weer uitgeweken werd naar de (bovenverdieping van de) *Julianaschool*.

De naam *Gaspard de Colignyschool* werd najaar 1966 geïntroduceerd in een brief aan de ouders, en in een brief van 22 december 1966 ook gecommuniceerd aan het gemeentebestuur: 'Voor onze nieuwe school (...) werd onlangs de naam voorgesteld. Deze luidt: Gaspard de Colignyschool.' Zo kon het dus zijn dat leerlingen, voordat het nieuwe gebouw er daadwerkelijk stond, al een rapportboekje ontvingen met daarop de naam en een ontwerp-tekening van de nieuwe school.

Baerne

METAMORFOSES LAANSTRAAT

Misschien heeft u al eens het werk van Greg Lovett gezien in de *Baarnsche Courant*. Deze getalenteerde inwoner van Baarn maakt interessante 'versmeltingen' met nostalgisch en recent beeldmateriaal van karakteristieke plekken in onze gemeente. Bijgaand enkele mooie beelden van de Laanstraat en de Brink. De historische opnames zijn verstrekt door de website groenegrav.nl.

De rieten dakjes in de Laanstraat, net achter het gemeentehuis.

Laanstraat ter hoogte van bakker Kuiper.

COLOFON

Baerne is een kwartaaluitgave van de Historische Kring Baerne. Vormgeving en druk: Drukkerij BakkerBaarn. Oplage: 850 ex.

Redactie Baerne

Henriëtte Beuk
Marjo Stam
E redactie@historischedkringbaerne.nl

Postadres

Historische Kring Baerne
Postbus 326
3740 AH BAARN
T (035) 54 303 77
E info@historischedkringbaerne.nl
I historischedkringbaerne.nl

Bezoekadres

Oudheidkamer HKB
Hoofdstraat 1a - 3741 AC BAARN
Ingang via de bibliotheek, in het souterrain, door de jeugdbibliotheek. Er is een lift aanwezig.

Openingstijden

Wo. 14-16 u en za. 11-13 u.
Op afspraak andere bezoektijd mogelijk. Bel voor nadere informatie naar (035) 54 303 77 tijdens openingstijden of mail naar oudheidkamer@historischedkringbaerne.nl.

Erelid

Mw. P.H. Kuijt-Smit

Contributie

Per jaar en per adres € 16.
NL18 INGB 0004.192.133 t.n.v. de Historische Kring Baerne te Baarn. Extra bijdragen zijn van harte welkom.
U ontvangt het kwartaalblad *Baerne* en heeft gratis toegang tot onze lezingen.
De HKB is aangemerkt als culturele ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling). Giften aan een ANBI kunt u van de inkomsten- of vennootschapsbelasting aftrekken. Een erkende ANBI hoeft geen successie- of schenkingsrechten te betalen over legaten en schenkingen. Uw schenking komt dus volledig ten goede aan de HKB.

Verzendkosten Baerne

Buiten Baarn, binnen Nederland: € 10 per jaar. Gelieve contributie plus verzendkosten in één bedrag over te maken.

Verkoopadressen Baerne (in Baarn)

Los exemplaar € 3,50.
Oudheidkamer HKB,
Hoofdstraat 1a;
Boekhandel den Boer,
Laanstraat 69;
Bruna, Laanstraat 32.

Ledenadministratie

Dhr. H.J. Kroon
T (035) 54 130 01
E ledenadministratie@historischedkringbaerne.nl

Dagelijks bestuur

Jan Baerends
voorzitter
T (035) 54 228 54

Dhr. B. van Essen
secretaris
E secretaris@historischedkringbaerne.nl

Jacques van Eijk
penningmeester
T (035) 62 269 66

Algemene bestuursleden

Mw. E.M.M.A. Kuizinga-Claassens
werkgroep Oudheidkamer
T (035) 54 203 72

Dhr. T.J. Hofstra
werkgroep Oude Begraafplaats
T (035) 53 115 15

Dhr. J.W.A.A. van der Laan
werkgroep Archeologie
T (035) 54 116 56

Mw. H.T.M. Beuk
redactie *Baerne*
M 06 27 357 807

Mingo van der Stoep
werkgroep Communicatie
T (035) 88 850 15

Gerard de Vries
M 06 30 111 701

Mw. Th. Kruidenier-Brands
T (035) 54 178 60

AGENDA

- 9-sep Open Monumentendag met als thema 'Boeren, Burgers en Buitenlui' (ook 10-sep).
- 16-sep Excursie naar de Oranjestad Buren, deelnemers verzamelen 9.30 u bij het station.
- 21-okt Opening expositie 'Sint Nicolaas en Baarn', aanvang 11.00 u in de Oudheidkamer.
- 24-okt Lezing 'De Erfgooiers' door Anton Kos, aanvang 20.00 u in het Brandpunt, Oude Utrechtseweg 4a te Baarn, zaal open vanaf 19.30 u.
- 21-nov Introductie op het boek 'Hans Bronkhorst: standplaats Baarn' - voor de locatie en aanvangstijd, zie de website van de HKB.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Inruilactie

Korting €1.-
bij inleveren
lege
cartridge*

Alles om te printen vind je bij Bruna

Bruna heeft een ruim assortiment huiskamer en merk cartridges.

*Lever uw oude cartridge in en krijg €1.- korting op een nieuwe.

Bruna
Laanstraat 32
3743 BG Baarn
www.bruna.nl

blij met **bruna**

**RUGCENTRUM
BAARN**
specialisten in bewegen

**FYSIOTHERAPIE
CHIROPRACTIE
OEFENTHERAPIE
MANUELE THERAPIE
PODOTHERAPIE
HAPTOTHERAPIE**

U bent van harte welkom
in ons moderne centrum,
met een vriendelijk en
professioneel team.

Plus-
praktijk

Plataanlaan 5 3741 WE Baarn tel: 5411346 www.rugcentrumbaarn.nl

Dit lid van de Historische
Kring Baerne is op deze
manier uitgenodigd voor
een persoonlijke rondlei-
ding (op afspraak)
bij Rugcentrum Baarn,
inclusief koffie.